

AP 1 INTEGRERET SVINEPRODUKTION

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Tema fra Produktionsøkonomi Svin 2018.

Integreret produktion synes at være en effektiv metode til at opnå produktivitetsforbedringer og omkostningsreduktioner.

Samarbejde mellem smågrise- og slagtesvineproducenter skal optimere den samlede indtjening.

I den danske svinesektor er der et stærkt ønske om at hæve den samlede indtjening for de danske svineproducenter og mindske pris og sundhedsmæssige risici ved eksport af smågrise. Over en længere årrække har indtjeningen i dansk slagtesvineproduktion været for beskeden til at kunne betale de høje smågrisepriser, som udlandet har kunnet betale, og dette har medført, at en stigende del af den danske smågriseproduktion bliver eksporteret. Nuværende

fremskrivninger viser, at eksporten af smågrise ser ud til at overstige antal slagtninger om 6-7 år, hvis ikke de danske slagtesvineproducenter får øget indtjening og mindsket risikoen ved indkøb af smågrise.

Herunder er nogle af de vigtigste årsager, til at det er vigtigt at fremme slagtesvineproduktionen i Danmark, beskrevet i punktform:

- Hvis et af markederne for salg af smågrise i Tyskland eller Polen lukker, vil det give meget store afsætningsmæssige problemer for de 7 mio. smågrise, de to lande hver aftager årligt
- Det vil få katastrofale følger for smågriseproducenterne og hele den danske svinekødssektor, hvis grænserne til Danmark lukkes i bare et par uger som følge af eksempelvis afrikansk svinepest
- Faldende slagtninger medfører lukkede slagterier og færre arbejdspladser i Danmark. Retten til svineproduktion i Danmark hænger sammen med, at produktionen medfører behov for slagteridrift og dermed arbejdspladser og valutaindtægter. Med andre ord "License to produce".

egenproduktion af slagtesvin vil minimere risikoen for nedbrud i den store eksport af smågrise og samtidig vil den stigende aktivitet på slagterierne i Danmark medføre nogle landbrugsskabte samfundsmæssige gevinster. Udfordringen er at få rentabiliteten i dansk slagtesvineproduktion forbedret i en sådan grad, at den kan konkurrere med de udenlandske slagtesvineproducenter og kan være til glæde for både slagtesvineproducent, smågriseproducent og samfundet som helhed. Der har flere gange været lavet tiltag til at forbedre rentabiliteten i slagtesvineproduktionen, men resultaterne er trods de mange gode hensigter endnu ikke tilfredsstillende.

På den baggrund har sektorbestyrelserne for Landbrug & Fødevarer Svineproduktion samt Danske Slagterier taget initiativ til en kortlægning af nogle mere gennemgribende forandringer i den danske værdikæde, som indeholder smågriseproducent, slagtesvineproducent, slagteri og

foderstoffer. Arbejdet har skelet til, hvilke fordele der kan høstes fra udenlandske erfaringer og fordelene herfra er forsøgt indarbejdet i en dansk kontekst, hvorved det vurderes, at den største sandsynlighed for at få tiltagene gennemført opnås.

Forpligtende samarbejde er vejen til fælles fremtid for smågrise- og slagtesvineproducenten

I andre lande er der udviklet forretningsmodeller – fx de såkaldte integratorer. Modellen er især kendt fra USA, men i Spanien og Polen spiller integratorerne en stor rolle i landenes udvikling af svineproduktionen. Integrator-modellen bygger på et tæt samarbejde mellem svineproducenter og et slagteri. Modellen synes at være en effektiv metode til at opnå produktivetsforbedringer og omkostningsreduktioner. Integrator-modellen bygger på en stærk "Supply chain" til slagteriet med kontrol og styring af smågrise- og slagtesvineproduktion, foderforsyning og rådgivning, med det formål at udnytte alle synergier og undgå suboptimering i hele værdikæden.

Landbrug & Fødevarer Svineproduktion og Danske Slagterier har taget initiativ til en kortlægning af gennemgribende forandringer i den danske værdikæde.

3 KORTE GODE RÅD

- Smågrise- og slagtesvineproducenter bør indgå i et forpligtende samarbejde efter Open book-systemet for at opnå bedre produktivitet i slagtesvineproduktionen
- Stordriftsfordele og nemmere ejerskifte kan skabes gennem produktionsselskaber
- Kontraktproduktion kan bruges til at optimere hele værdikæden og skabe balance i rentabiliteten mellem smågrise- og slagtesvineproduktion.

Med inspiration fra Integrator- modellerne er der udarbejdet tre modeller, der hver især kan bidrage til at øge samarbejdet mellem smågrise- og slagtesvineproducenter, og som på forskellig vis kan udnytte synergier og fælles optimering af produktivitet og omkostninger. Målet er at gøre den samlede "økonomiske kage" større, og at både smågrise- og slagtesvineproducent opnår økonomiske fordele ved at indgå i et gensidigt forpligtende koncept.

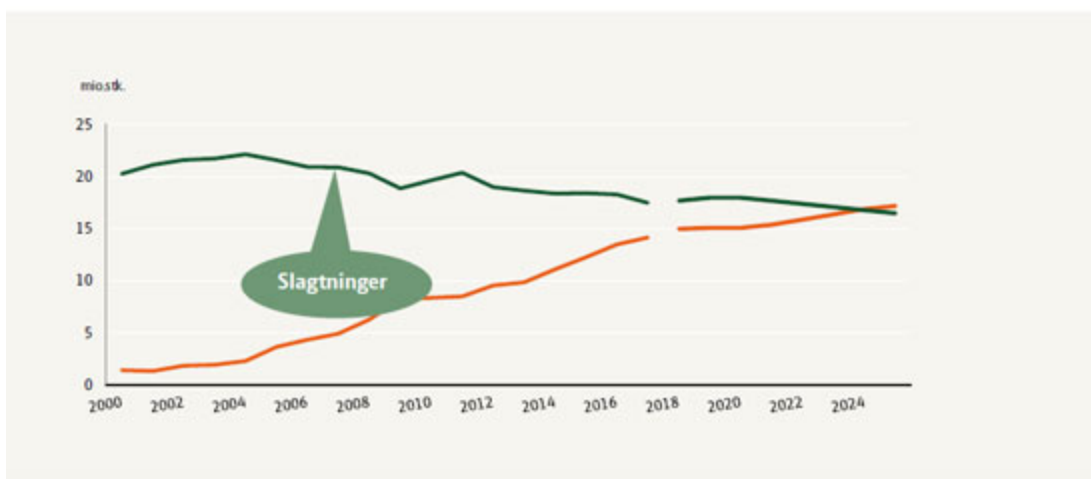
Modellerne er:

1. Produktionsfællesskab for smågrise- og slagtesvineproducenter (Open book). Modellen skal forhindre sub-optimering mellem smågrise- og slagtesvineproducent
2. Producentelskab for smågrise- og slagtesvineproducenter (fælles bundlinje). Modellen skal forhindre sub-optimering mellem selskabet og slagteriet
3. Kontraktstyret svineproduktion "dansk model" (Open book). Modellen skal fjerne sub-optimering i hele værdikæden, inklusive værdikædens forsynings- og rådgivningsvirksomheder.

MODEL 1. Går ud på at etablere et produktionsfællesskab mellem smågrise- og slagtesvineproducenter efter Open book-principperne. Det indebærer, at alle data og relevante oplysninger om produktionen lægges frem, så fællesskabet agerer som et integreret produktionssystem.

MODEL 2. Går ud på at skabe producentelskaber, eventuelt med eksterne investorer. Producentelskabet skal bestå af et antal bedrifter. Bedrifternes svineproduktion lægges ind i et fælles driftsselskab. Ved at have en tilstrækkelig stor størrelse giver det mulighed for at udnytte kapaciteten og de personlige kompetencer optimalt. Ved at have eksterne investorer med er det målet at skabe et solidt økonomisk fundament til at udvikle selskabet.

MODEL 3. Dansk kontraktbaseret svineproduktion går ud på at skabe fordele til svineproducenter, der leverer slagtesvin til danske slagterier. Kontrakterne skal binde smågriseleverandør sammen med slagtesvineproducenten over en årrække. Ved at binde sig får man adgang til lavere foderpriser og medicin samt stalde gennem fælles indkøb. Produktiviteten forventes forbedret gennem Open book-systemet, hvor alle data og forhold vedrørende produktionen lægges frem, således at der ikke sub-optimeres mellem smågrise- og slagtesvineproducenten. Kontrakterne skal også sikre, at der ikke suboptimeres i hele værdikæden.

Figur 1 Udviklingen i antal slagtninger og eksport af smågrise

Modellernes økonomiske potentiale

Open book-samarbejde forventes at forbedre produktiviteten med 30 kr. pr. gris og stordriftsfordele på fælles indkøb samt kontraktbonus forventes at øge indtjeningen med 26 kr. pr. gris. Langvarige kontrakter giver slagterierne gode muligheder for at planlægge logistik, slagtninger og salg. Der skønnes at have en værdi på 5 øre pr. kg. I modellerne herunder er vist den økonomiske effekt af model 3.

I tabel 2 og 3 er økonomien for model 3 for slagtesvine- og smågriseproducenter vist. Pristillægget pr. smågris er reduceret til 13 kr. i modellen og sammenlignet med et scenarie med tillæg på henholdsvis 0 kr. og 20 kr. i "normal" produktion.

**TABEL 1. DET ØKONOMISKE POTENTIALE VED MODEL 3
"KONTRAKTSTYRET PRODUKTION"**

	Værdi pr. gris, kr.
Værdi af øget produktivitet	23
Værdi af bedre priser	16
I alt kr. pr. slagtesvin	39
Værdi af øget produktivitet, smågrise	7
Værdi af bedre priser	10
I alt kr. pr. smågris	17
Samlet værdi	56

TABEL 2. ØKONOMI SLAGTESVINEPRODUCENT, MODEL 3

	0	20	Model 3 13
Smågrisepris, tillæg kr. pr. gris			
Slagtevægt, kg	86	86	86
Bruttoudbytte	473	453	464
Stykomkostninger	364	364	343
Dækningsbidrag	109	88	129
Kontante kapacitetsomkostninger	54	54	53
Kapitalomkostninger	70	70	63
Resultat	-15	-36	13

TABEL 3. ØKONOMI SMÅGRISEPRODUCENT, MODEL 3

TABLE 2. ØKONOMISKE RØDUCENT, MODEL 3

Smågrisepris, tillæg kr. pr. gris	0	20	Model 3 13
Producerede grise pr. årso	32,2	32,2	32,4
Bruttoudbytte	332	352	352
Stykomkostninger	195	195	185
Dækningsbidrag	137	157	160
Kontante kapacitetsomkostninger	86	86	85
Kapitalomkostninger	65	65	62
Resultat	-14	6	13

Af tabellerne 2 og 3 ses det, at både slagtesvineproducent og smågriseproducent vil kunne opnå økonomisk gevinst ved at indgå i den "kontraktstyrede produktion". Det er en forudsætning for, at begge producenter vil indgå i et fælles forpligtende samarbejde, hvor problemer hos den ene producent kan håndteres hos den anden. Det kræves, at producenterne vil acceptere, at de skal afgive en del af egen beslutningsret og indstille sig på at tage beslutninger, der ikke altid er til umiddelbar egen gavn, men på lidt længere sigt kommer begge producenter til gavn. Gevinsterne skal høstes på den lange bane og det kræver, at producenterne er vedholdende og ikke viger fra konceptet for at jage kortsigtede gevinster til egen vinding.

Historiske indtjeningsforhold i svineproduktionen i Danmark viser, at der er behov for nytænkning i forhold til samarbejde og at undgå suboptimering og spild af omkostninger i hele værdikæden – ellers bliver konkurrencen fra meget store udenlandske selskaber med meget lave omkostninger svær at stå imod. De beskrevne tanker i rapporten og her vil indgå i det fremadrettede strategiske arbejde mod en forbedring af indtjeningen i svineproduktionen. I mellemtiden tjener materialet som inspiration til soholdere og slagtesvineproducenter om at styrke samarbejdet.

© 2021 - SEGES Projektsitet